

Stelling:**Beroepsvisserij kan visstand duurzaam beheren***Fotografie: Jan Kamman*

De commerciële visserij wordt vaak geassocieerd met overbevissing. Begrijpelijk, want anno 2007 wordt 70 procent van de commercieel aantrekkelijke zeevissoorten door een onverantwoordelijk hoge visserijdruk bedreigd in haar voortbestaan. Wat betreft het binnenwater heeft het IJsselmeer de twijfelachtige eer het zwaarst overbeviste water ter wereld te zijn. Maar hoe staat het met de beroepsvisserij in de overige binnenwateren van Nederland? Zijn deze visserijbedrijven, die vaak al generaties lang hetzelfde water bevisen, wel in staat de visstand duurzaam te beheren? Visionair peilde de mening van drie deskundigen.

Gé van Beek, bioloog *'In plaats van vis kan de binnenvisser informatie over de vis gaan verkopen'*

Alles moet duurzaam, dus ook de beroepsbinnenvisserij. Of dat ook kan, zal ik hier uiteenzetten. Allereerst zal de term duurzame bevissing worden gedefinieerd. Hier ga ik uit van de volgende definitie: een duurzame bevissing heeft geen structurele effecten op het ecosysteem. Zowel alle onderdelen van het ecosysteem als het geheel ondervinden geen effecten die kunnen leiden tot een wezenlijk ander systeem. Zowel de methode van bevissing als het onttrekken van gevangen organismen (vissen, kreeften, krabben, mossels etc) kunnen worden voortgezet tot in lengte van jaren zonder dat drastische aanpassingen (economisch onhaalbare) noodzakelijk zijn omwille van het te handhaven systeem.

In het bijzonder deze laatste eis om te kunnen voldoen aan duurzaamheid betekent in de praktijk dat de hoeveelheid en samenstelling van te onttrekken organismen periodiek moet kunnen worden bijgesteld. Dit geldt zelfs voor de methodiek waarmee gevist wordt. Omdat ontwikkelingen in het ecosysteem nog steeds niet betrouwbaar genoeg zijn te voorspellen, zal op basis van continue gemeten monitoringdata jaarlijks moeten kunnen worden bepaald welke onttrekkingen haalbaar en wellicht

zelfs wenselijk zijn, zoals vast te stellen in visplannen.

Gezien de veranderende omgeving (belasting met stoffen, klimaat, exoten, milieu- en natuurregelgeving) en interne dynamiek waarmee de Nederlandse wateren te maken hebben, is een duurzame beroepsmatige bevissing alleen mogelijk onder een regelmatig aangepast beheerregime. De economische duurzaamheid van de binnenvisserij zal hieronder leiden omdat bijvoorbeeld het ene jaar maar de helft van het andere jaar aan netto opbrengsten kan worden gehaald. Alleen in combinatie met andere inkomsten kan beroepsbinnenvisserij in Nederland duurzaam rendabel zijn bij het huidige aantal beroepsbinnenvissers.

In de huidige situatie is een ecologisch duurzame binnenvisserij wel haalbaar, maar vaak niet gecombineerd met economische duurzaamheid. Het zal steeds moeilijker worden om als fulltime beroepsbinnenvisser een volledige boterham te verdienen. Gecombineerd met een taak als natuurbeheerder is wellicht de gehele boterham wel te verdienen.

In plaats van vis kan de binnenvisser informatie over de vis gaan verkopen om de visserij te kunnen volhouden, wat trouwens al beperkt gebeurt. Aan deze informatie is nog steeds een groot gebrek. Dat zal weer onaangenaam duidelijk worden als de visplannen een meer concrete (quota etc) uitwerking gaan krijgen.

De IJsselmeervisserij is (nog) niet duurzaam.

Snoekbaars is vaak een strijdpunt tussen sport- en beroepsvisserij.

Wilkin de Boer, beroepsvisser *'De beroepsvisser is bij uitstek de partij om visstanden te beheren'*

Wat een stelling om aan een beroepsvisser te vragen of hij in staat is om de visstand duurzaam te bevissen. Uiteraard kan hij dat!

Toch is er wel een aantal belangrijke factoren dat hierbij een rol speelt, te weten:

1. er dient geen gemene weide visserij plaats te vinden. In mijn optiek leidt dit per definitie niet tot een duurzame bevissing omdat er geen goed inzicht is in de mate van onttrekking. Een beroepsvisser is een ondernemer en dient zorg te dragen voor een rendabele bedrijfsvoering en als er om het hardst gevist moet worden, komt de duurzaamheid niet op de eerste plaats.
2. het vissen met grote vistuigen door de gelegenheidsvisserij dient uitgebannen te worden. Het is niet meer van deze tijd dat er door niet fulltime vissermannen met grote vistuigen invloed kan worden uitgeoefend op de visstand. Ondergetekende heeft zelf meerdere malen aan den lijve ondervonden dat het beheren van de visstand in gebieden waar tevens gelegenheidsvisserij plaatsvindt een lastige zaak is. Gelukkig heeft het Ministerie van LNV inmiddels de wetgeving zodanig aangepast dat het vissen met grote vistuigen door niet-beroepsvisserij in de toekomst onmogelijk wordt.
3. de visserman dient over een voldoende groot areaal viswater te beschikken om de visserij duurzaam uit te kunnen oefenen. Een machinist bij een groot gemaal kan best een behoorlijke besomming maken op een klein areaal water maar onttrekt aan een te klein gebied relatief te veel vis. Bovendien is hij niet in staat

om te zien hoe de vis en visstand in de omringende gebieden zich ontwikkelt.

Als aan bovenstaande is voldaan, is de basis gelegd om te komen tot duurzaam visstandbeheer.

Een voorbeeld uit de praktijk: ik huur al jarenlang het volledig visrecht op een stuk boezem van een hoogheemraadschap. Lengte circa 30 km, breedte gemiddeld 30 meter en in de zomer een weelderige plantengroei. Dit water wordt jaarlijks zowel met de zegen als met het electro-apparaat door mij bevestigd. Desondanks is de visstand, vooral snoek, voorn en zeelt zo interessant dat dit het gehele jaar rond grote aantallen sportvisserij aantrekt. Een aantal hengelsportverenigingen, waaronder een hele grote, krijgt van mij tegen een geringe vergoeding een machtiging zodat hun leden er mogen vissen. Overzichtelijk situatie, ik beheer de visstand en ook de sportvisserij is mogelijk. Toch ontstaan er regelmatig problemen; ieder jaar moet ik weer horen dat ik veel geld krijg voor de machtigingen terwijl ik iedere winter **alle** snoeken wegvang.

Naast de gemachtigde sportvisserij vissen ook veel hengelvisserij illegaal in het water. Laatst presteerde een illegale 'sportvisser' het zelfs om voor mijn huis in een uur tijd zes snoeken te vangen die hij ook nog eens wilde meenemen. Daar heb ik zelf een stokje voor gestoken, maar dit leidt wel tot vragen zoals: hoeveel wordt door de sportvisserij onttrokken? Is dit te voorkomen door betere controle en zo ja, wie is daarvoor verantwoordelijk? Moet ik wel blijven doorgaan met de uitgifte van machtigingen? Zelf ben ik van mening dat in grote gebieden de onttrekking door de sport groter is dan de onttrekking door het

beroep. Een onttrekking die volgens mij een stijgende trend vertoont. Ten gevolge van ongeregistreerde onttrekking door derden leidt de beroepsvisserij ernstige schade en is het moeilijker om een duurzaam visstandbeheer te voeren.

De Adviesnota van de Unie van Waterschappen beschrijft een splitsing tussen visserijgebruik en visstandbeheer. Hier ligt volgens mij een goede mogelijkheid voor de sportvisserij om invulling te gaan geven op het visserijgebruik terwijl de beroepsvisserij invulling geeft aan het visstandbeheer (dat dan tevens voor het beroep ook de invulling is aan het visserijgebruik). De beroepsvisserij verwerft volledige visrechten onder de voorwaarde dat de sportvisserij gemachtigd wordt. De streefbeeld voor de gewenste visstanden worden in overleg met het Waterschap vastgesteld zodat zij aantrekkelijk zijn voor

sport en beroep. De sportvisserij is niet meer direct verantwoordelijk voor het beheer en kan toch vissen. Verder is dit ook een mogelijke oplossing voor visserijbedrijven die in de problemen zijn gekomen door de teruglopende aalstand in veel gebieden van Nederland. Lijkt mij een win-win situatie!

Deze situatie sluit volgens mij bovendien naadloos aan bij de doelstelling van de Europese Kader Richtlijn. De visstand is een van de parameters die waterbeheerders moeten meten om de waterkwaliteit te beoordelen. De beroepsvisser is bij uitstek de partij om visstanden te beheren en om de bemonsteringen van de visstanden uit te voeren omdat hij over de kennis, het materieel en het inzicht beschikt die daarvoor nodig zijn!

Bertus Rozemeijer, hengelsportjournalist en VBC-lid *'Wordt het niet tijd dat...'*

...we eindelijk inzien dat het met de visstand in Nederland niet goed gaat? Dat we een overheid hebben die kennelijk niet weet wat er allemaal mis gaat op en in het zoete water? Ik krijg als VBC-lid steeds vaker bericht over complete wantoestanden die gecreëerd worden door gemakzucht of gebrek aan inzicht wanneer het over visstandbeheer gaat. Het IJsselmeer werd en wordt overbevist. Stukje bij beetje wordt de druk van dat water gehaald. Maar dat betekent niet dat het beter wordt. Netten worden niet weggekocht, maar verplaatst. Waar eens sprake was van lichte druk door het beroep, wordt die ineens vergroot omdat voormalige IJsselmeernetten een nieuwe plek krijgen. Op de IJssel is een beroepsvisser zo slim geweest de visrechten op het land te kopen. Wat moet je daar nou mee, denken velen. Nou, gewoon wachten tot de uiterwaarden onder lopen. En vlak voor het water zich terugtrekt, zet je snel je staande netten op de grens van land en water. Je snapt wel dat dit aardig wat vis opbrengt. Snoekbaars, snoek, karper, de hele rataplan is het jouwe. Als buitenstaander snap je niet dat er een overheid is die zo ligt te slapen. Waar VBC's met het beroep afspreken niet met staande netten op afgesproken plaatsen te gaan vissen, gaan dezelfde vissers naar de lokale overheid en halen op het gemeentehuis gewoon een vergunning op om wel met staand want te vissen. Dat is recent weer het geval op de Voorzaan, grenzend aan het Noordzeekanaal. Voor de visstand is dat een aanslag, maar wat betekent het voor de

vogels? We hebben het zo nu en dan over de vele vogels die in de netten in het IJsselmeer verdrinken. Maar wie kijkt er naar de netten in de rest van Nederland? We kunnen de bekende aantallen verdrinken vogels op het IJsselmeer gerust verdubbelen. Kiep je al die vogels in één keer op het strand en het is wereldnieuws. Dit zou de veroorzaker van een grote milieuramp op een zijspoor zetten en vervolgens tot ingrijpende maatregelen leiden. Niet in Nederland. Daar flikken we het jaar in jaar uit en niemand die het lijkt te weten. Wie regelmatig de afsluitdijk oversteeft, verbaast zich waarschijnlijk niet over de enorme aantallen netten die daar staan. Je weet niet beter, bent er mee opgegroeid. Kijk je verder, zie je nog veel meer tekenen van activiteit. Vlaggetjes alom die de schietfuiken deels markeren. De inlaat bij Kornwerderzand heb ik bij herhaling compleet dichtgezet gezien. Hoezo geen intrek van glasaal? Papa en mamma kunnen er niet uit dus komen er geen kindjes in. Ik weet dat er erg veel zeeforel naar binnen trekt. Die hebben echt geen schijn van kans al de netten daar te passeren - en het blijft daar maar staan! Ik droom er wel eens van in een beroepsvisserijvrij Nederland te mogen vissen. Wat zal dat een zegen zijn. Of toch niet? Nederland is een kunstmatig land met een kunstmatige visstand. Dat mogen we niet vergeten. Beroepsvisserij of anders gezegd: een beroepsmatig visstandbeheer is denk ik een noodzaak. Er zullen altijd vakmensen nodig zijn die de visstand in optimale conditie houden. Wanneer de echte beroepsvisser zich dienstbaar aan de sportvisserij zou maken, is er heel veel ruimte een duurzame economie van grote betekenis voor zowel het beroep als de sport op te bouwen en handhaven. Nu nog iemand vinden die dat aan de overheid duidelijk kan maken.